

Уведено у нови инвентар бр. 2135
1 јануара 1942 год.
Београд.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV

по милости божјој и вољи народној
КЊАЗ СРПСКИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО :

ЗАКОН О ШТАМПИ

ГЛАВА I

О штампарији и књижари

Чл. 1

Штампарска и књижарска радња отвара се по прописима трговачког законика за отварање трговачке радње у опште.

Штампар и књижар морају бити пунолетни и српски грађани. Доказе о овом подnose при отварању радње, у Београду трговачком, а у унутрашњости Србије окружним судовима.

Чл. 2

На свакој штампаној и објављеној ствари мора стајати име и стан штампара. Ко ово не

Ср. бр.
38750

учини, биће кажњен са 20 до 100 динара, или затвором од 1 до 10 дана.

Чл. 3

У исто време кад се раздаје или разапише штампана ствар, (осим повремених списа, члан 8) штампар ће предати један екземпляр дежурном званичнику у полицији, а истога дана, три екземплара Народној Библиотеци. Ко ово не учини, биће кажњен са 20 до 100 динара.

Но ни полицији ни Библиотеци неће давати штампане ствари које су намењене за потребу трговачке радње, промета, и домаћег живота, као што су: формулари, ценовници, гласачке листе, саопштења објаве, позиви на свадбе и друштвена весеља, итд.

ГЛАВА II

Повремена Штампана

ОДЕЉАК I

О праву публиковања, о уређивању, о пријави, о предаји једног екземплара

Чл. 4

Сваки лист (новине) или сваки повремени спис мора имати одговорног уредника, који мора бити српски грађанин, пунолетан, и уживати сва грађанска права.

Чл. 5

Пре него се лист или повремени спис публикује (јавности преда), мора се полицијској власти у месту предати пријава, у којој ће стајати:

- 1, Име листа или повремених списа и начин публикације његове;
- 2, Име и стан власника (онога чији је лист);
- 3, Име и стан одговорног уредника;
- 4, Име штампарије у којој ће се штампати.

Свака промена у овим условима доставиће се власти оног истог дана кад се учини.

Чл. 6

Пријава ће се учинити писмено, и потписаће је одговорни уредник и власник листа. Власт ће одмах издати признаницу да је примила пријаву и уз њу документе уредникове (чл. 4).

Чл. 7

Ко учини противно члану 4 или 5, казниће се са 50 до 200 динара, и то и власник и одговорни уредник, а ако ових нема — онда штампар.

Новине, или повремене списе, не могу се даље публиковати него тек пошто испуне формалности, које су овде прописане. Ако учине противно, казниће се са 100 динара, или за-

твором од 15 дана, за сваки број који изиђе, пошто се осуда изрече. Новчану ће казну теглити солидарно и власник и одговорни уредник, а ако њих нема, — онда штампар.

Чл. 8

Кад се раздаје лист, или повремени спис, одговорни ће уредник, у исто време, предати, на реверс дежурном званичнику полицијском, један број.

Ако ово не учини, биће кажњен са 50 динара.

Чл. 9

Име одговорнога уредника биће наштампано на дну сваког броја. За сваки број на коме ово не буде, штампар ће бити кажњен са 50 динара.

ОДЕЉАК II

О узапћавању

Чл. 10

Никакав лист, и никакав спис, не може бити узапћен, осим ако садржи увреду владоцу, владарци, престолонаследнику, и дому владалачком, или позив да грађани устају на оружје или против власти и законитог реда.

Па и у ова два случаја, полицијска власт, за прва 24 часа откад узапти лист или спис,

спровешће ствар суду, који ће, за друга 24 часа, решити има ли места запту или нема.

Против овог решења може се тужени за 24 часа жалити касацијоном суду, који ће, за 24 часа по пријаму, коначно решити ствар.

ОДЕЉАК III

О исправкама

Чл. 11

Одговорни уредник дужан је да у свој лист прими сваку исправку коју му пошље или власт, због дела њених која се нетачно представе у истом листу, или приватно лице, због личног нападања или каквог подметања, које му је учињено у том листу.

Исправка може само исправљати ствар, мора бити уљудно написана, и не садржавати ништа што је по закону кажњиво; иначе је одговорни уредник не мора примити.

Исправка ће се штампати у првом или другом броју који изиђе од како се она прими, и то на оном месту, и оним словима, као и чланак који ју је изазвао.

Ако одговорни уредник учини противно одредби овога члана, биће кажњен са 50 до 200 динара.

Ако суд нађе да је тужилац у праву, но да је уредник могао сумњати о основаности пра-

ва тужиоцевог, неће осуђивати уредника на казну, него само на неизоставно штампање исправке

Ако то уредник и после овога не учини, казна ће му се удвојити, а исправка у другом листу о његовом трошку штампати.

Чл. 12

За исправку се не плаћа ништа, ако је двојном дугачка као чланак оног броја који ју је изазвао. Буде ли дужа од ове мере, исправљач ће, за сваку врсту више, платити онолико колико се у томе листу за огласе плаћа.

ОДЕЉАК IV

Страни листови или повремени списи

Чл. 13

Листовима или повременим списима што на страни излазе, слободан је улазак у Србију.

Но ако ови нападају на владоца, владарку, наследника престола, и дом владалачки, на основ владавине у Србији, на државна тела и власти њене, или изазивају наперед и незаконитост, министар унутрашњих дела може им забранити улазак у Србију.

Кад им се улазак стално забрани, министар унутрашњих дела обзнаниће то у службеним новинама.

Ко, после те објављене забране, продаје или растурује стране забрањене листове или повремене списе, биће кажњен са 100 до 500 динара.

ГЛАВА III

О растурању, продавању и прилепљивању на јавним местима

Чл. 14

Ко жели да, на јавном месту, стално продаје или растура књиге, списе, брошуре, новине, пртеже, слике, литографије, фотографије, итд. треба најпре да се пријави полицијској власти у месту где живи, и да докаже да је српски грађанин и да има грађанска права.

У пријави треба да је назначено име, презиме, занимање, стан, године и место рођења онога који се пријављује. Власт ће му одмах издати признаницу да је примила оваку пријаву.

Чл. 15

За продавање и растурање на јавном месту које би вршили људи који се тим послом стално не баве, као и за уобичајено скупљање претплатника, није потребна никаква пријава.

Чл. 16

Ко, без пријаве, стално продаје или растура штампане списе, или ко поднесе ма у чем лажну

пријаву, казниће се са 10 до 50 динара, или, затвором од 3 до 10 дана.

Чл. 17

На јавним местима могу се прилепљивати само обзнане власти, обичне објаве или огласи, позиви на биралишта, јавне зборове, састанке, светковине, преставе и весеља. Све друго, није слободно прилепљивати на јавним местима. Ко противно учини, казниће се са 10 до 50 динара или затвором од 3 до 10 дана.

ГЛАВА IV

О злочинствима и преступима који се учине путем штампе или другим начином публикације

ОДЕЉАК I

Изазивање на злочинства

Чл. 18

Ко, писаном или штампаном речју, позива на дела која се по §. 87 кривичног законика казне као издајничко предузеће, па ако позив остане без последица, казниће се робијом до десет година, а ако има каквих олакшица — затвором од две до десет година.

Чл. 19

Ко, било писаном или штампаном речју, пртежима, гравирама, сликама, и т. д. које се продају, растурају или излажу на јавним местима,

ма, или јавним зборовима; било објавама или плакатима, који су изложени свету на видiku, — ко овим непосредно позива на непокорност према законима или законитим наредбама власти, — или изазива да се учини ма какво злочинство, па се оно заиста и учини, — или правда и хвали дела која закон оглашује за злочинства, — казниће се затвором од једног месеца до две године, или новчаном казном од 100 до 1000 динара.

Ова одредба важи и онда кад изазивање повуче за собом само покушај злочинства.

Но ако изазивање на злочинство не имада не каквих последица, изазивач ће се казнити затвором од један до шест месеца, или новчаном казном од 100 до 300 динара.

Чл. 20

Ко, начинима који су побројани у члану 19 изазива војнике, у намери да их одврати од војне дужности њихове и послушности према старешинама њиховим, биће кажњен затвором до годину дана.

ОДЕЉАК II

Преступи против државе, увреде власти, лажне вести, повреда морала

Чл. 21

Свака увреда која се, којим било начином из члана 19, јавно учини владоцу, владарци,

наследнику престола, и дому владалачком, казниће се затвором од два месеца до пет година.

Овако ће се исто казнити ко, начинама који су побројани у члану 19, напада на основ владавине у Србији.

Чл. 22

Објављивање или прештампавање лажних новости, измишљених, фалзификованих или лажно представљених ствари, ако је то учињено са злом намером, и ако је такве природе да може да поремети јавни мир --- казниће се затвором од 1 до 6 месеца, или новчаном казном од 50 до 300 динара.

Чл. 23

Повреда јавног морала, учињена ма којим начином од оних у члану 19, казниће се затвором од петнаест дана до три месеца, или новчаном казном од 20 до 300 динара.

Ако је овај преступ учињен цртежима, фигурама, и сликама, узаптиће се и уништити сви егземплари који су изложени свету на видику.

ОДЕЉАК III

Преступи против личности

Чл. 24

Свако подметање дела које вређа част или уважање лица или тела каквог, а које се, ма којим начином из члана 19, учини суду, војсци, држав-

ном телу, административној власти, казниће се као клевета затвором од 1 до 6 месеца, или новчаном казном од 50 до 300 динара.

Чл. 25

Клевета, која се, ма којим начином из оних у члану 19, учини, било приватном лицу, или човеку који врши какву јавну службу, а у делима службе његове, казниће се затвором од десет дана до четири месеца, или новчаном казном од 50 до 200 динара.

Чл. 26

Увреда, учињена истим начинама коме телу које је поменуто у члану 24, казниће се затвором од шест дана до три месеца, или новчаном казном од 30 до 250 динара.

А увреда учињена приватном лицу, или човеку који врши какву јавну службу, а у делу службе његове, ако само није изазвана, казниће се затвором од пет дана до два месеца или новчаном казном од 20 до 150 динара.

Чл. 27

Да клевета није клевета него истина, може се доказивати свима доказима. Ако оптужени то докаже, или ако наведе основе или околности, по којима се може закључити да је могао веровати да је истина што је тврдио, — неће

се казнити као клеветник, али може бити кажњен за увреду, ако би се из начина потврђивања или других околности видело да је хтео да увреди.

Не може се доказивати истинитост, ако је опаднутоме подметнуто дело, за које је он извршном пресудом судском за свагда ослобођен.

Но никад ни у ком случају не може се доказивати клевета која се тиче домаћег живота.

Чл. 28

Ако оптужени за клевету или увреду, буде осуђен, суд ће, на захтевање тужиоца, досудити и то, да се та пресуда штампа о трошку осуђенога у оном истом листу у ком је учињена клевета или увреда, или у ма ком листу, ако је клевета или увреда учињена броширом или другим којим средством публикације.

ОДЕЉАК IV

Преступи против страних владалаца и дипломатских агената

Чл. 29

Увреда страном владаоцу, учињена ма којим начином од оних што су побројани у чл. 19, казниће се затвором од једног месеца до године дана, или новчаном казном од 50 до 500 динара.

Увреда учињена дипломатском агенту који је акредитован код владоца српског, казниће се затвором од 8 дана до 6 месеца, или новчаном казном од 30 до 300 динара.

ОДЕЉАК V

Недозвољене публикације

Чл. 30

Није дозвољено предавати јавности (публиковати) тужбу или ма каква акта по кривичној парници пре него се она прочитају на јавном претресу.

Тако исто није дозвољено доносити извештај о парници због клевете која се не може доказивати.

Ко учини противно овим одредбама, казниће се новчаном казном од 50 до 500 динара.

ГЛАВА V

О суђењу и кажњењу

ОДЕЉАК I

Ко одговара за кривице штампом учињене

За кривице штампом учињене одговара:

- 1, писац;
- 2, одговорни уредник, ако се писац не зна, или га одговорни уредник не каже пре него што је изречена осуда, или је ван домаћаја наших судова, или је неспособан за одговорност;

3, штампар — ако се не зна ни писац ни одговорни уредник;

4, Онај који продаје, растурује, или прилепљује — кад се не зна ни писац, ни одговорни уредник, ни штампар.

Чл. 32

Власници новина одговорни су за новчане осуде, које осуђени уредник или писац нема да плати.

ОДЕЉАК II

П о с т у п а к

Чл. 33

Све кривице учињене штампом или другим средствима јавности, извиђају и суде само судови.

Истрага и суђење почеће се водити:

1, Ако се тиче приватног лица — на тужбу тога лица;

2, Ако се тиче владоца, владарке, наследника престола, дома владалачког, или основа владавине — по одобрењу министра унутрашњих дела, а на тужбу државног тужиоца;

3, Ако се тиче лица која врше јавну службу, и то у делу њихове службе — по тужби њиховој или по тужби министра под којим су;

4, Ако се тиче судова, војске, државних тела, административне власти, итд. — по за-

хтеву тога суда или тела, или старешине његовог, или министра под којим стоји;

5, Ако се тиче поротника — по тужби њиховој;

6, Ако се тиче страног владоца или страног агента дипломатског — по њиховој тужби, или званично, кад то затраже од министра спољних послова;

7, Ако су случаји који су предвиђени у чл. 18, 19, 20, 22, 23, или ако су преступи учињени против формалних одредаба овога закона — полицијска ће власт по дужности повести истрагу и суду предати.

Чл. 34

Свака тужба, била она од приватног лица или од власти које, мора навести, од речи до речи, изазивање, клевету, увреду, итд. због чега истрагу треба повести. Иначе се по тужби неће ништа радити.

Чл. 35

Кад прими оваку тужбу, иследник ће одмах позвати туженога позивом, у коме ће изреком споменути спис, лист, чланак, плакат, пртеж, гравир, слику, медаљу итд. због чега има да се саслуша, определиће природу кривице и наведе члан овога закона по коме се та кривица казни.

Ако у позиву нису испуњене све ове формалности, онај који се зове не мора му следовати.

Чл. 36

Ако је тужба због клевете, па тужени хоће да, према члану 27 овога закона, докаже да то није клевета него истина, он ће, за 30 дана по саслушању, поднети иследнику написмено:

1, Речи или дела за која се оптужује, а која хоће да докаже да су истинита;

2, Препис писмених доказа;

3, Име, занимање, и стан сведока који ће посведочити да је истина оно за што се оптужује.

Ако ово не учини у одређеном року, губи право на доказивање.

Чл. 37

При изрицању пресуде, суд ће свагда, ако осуђује кога на новчану казну по овом закону, у пресуђењу казати и то: са колико ће се затвора ова казна заменити, ако осуђени не би хтео или могао новчану казну да плати, узимајући за 5 до 10 динара, један дан затвора.

Чл. 38

Против пресуде нижег суда може се изјавити незадовољство или жалба вишем суду за 8 дана по саопштеној пресуди.

Незадовољство или жалба, заједно с актима, спровешће се за 24 часа вишем суду, који ће решити, као журну ствар, за 10 дана по пријаму.

ОДЕЉАК III

О поврату и застарелости

Чл. 39

За поврат у злочинствима и преступима који се казне по овом закону, не вреде одредбе кривичног законика о увећању казне.

Чл. 40

Кривице предвиђене у овом закону застаревају за три месеца од дана кад су учињене, а тако и истрага у том року поведена.

Прекидању застарелости по кривичном законнику, овде нема места.

Опште одредбе

Чл. 41

Овим се законом укидају закони и законски прописи који се тичу штампарије, књижаре, перијодичне и неперијодичне штампе, растурања и прилепљивања, продаје на јавном месту, и злочинстава и преступа почињених штампом или другим којим средством јавности.

Све кривице овога рода судиће се и каз-
нити само по овом закону.

Чл. 42

Овај закон важи од дана кад га Књаз
потпише.

Препоручујемо Нашим министрима, унутраш-
њих дела и правде, да овај закон обнародују и
о његовом се извршењу старају; властима пак
заповедамо да по њему поступају, а свима и
свакоме да му се поковају.

12 марта 1881 год.

у Београду

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета
министар правде*

(М. П.)

М. С. Пироћанац с. р.

Министар унутрашњих дела,

М. Гарашанин с. р.

*Видео и ставио државни печат, чувар
државног печата, председник мини-
старског савета, министар правде,*

М. С. Пироћанац с. р.

*Јур. б.
38750*